

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL
LEI 2,60 ANUAL
Abonamentele se fac
numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR
V. Mestugean, G. T. N. Varone, Ana Codreanu, B. Lăutarul, G. Vlădescu-Albești,
G. Gologăa, Gh. Manea, L. Rebreanu, Stelian Vasilescu, etc.

ANUNCIURI
Linia pe pag. 7 și 8
— BANI 20 —

Generalisimul Joffre in cartierul general italian

Correspondență între Ea și El

de G. T. N. VARONE

Treceam pe stradă; nu era nici un trecător.

Măturătorul — un om mărunțel, slab, aproape bătrân, cu picioarele goale și murdare și îmbrăcat cu niște haine vechi, cărpate și decolorate de ploaie și de soare — strângea gunoiul.

Veneam spre el. S'a aplecat și a ridicat ceva de jos. Eram departe și n'am putut să disting bine ce avea în mână. M'am apropiat de gănsul. Ștergea ceva de praf.

El m'a oprit, mi-a dat un pachet de hârtii albe și scrise și m'a rugat să citesc și să-i spun și lui ce era acolo.

Era un pachet de scrisori legate cu o panglică îngustă și albastră.

I-am spus ce cuprindea. El a făcut un gest de dispreț. I-am dat câțiva bani, le-am luat cu mine și m'am despărțit de el.

Le-am desfițat și am citit aceste scrisori în ordinea următoare:

București, 12 Iunie a. c.

Azi am avut o plăcută surpriză: Am primit c. p. trimisă de dv.

Doriți să-mi comunicați părerea d-voastră asupra scrierilor mele. Le aștept și le voi citi cu drag.

Doriți să mă cunoașteți și voiți adresa mea.

Voilà:

Craiova, 15 Iunie

(Telegramă dată în franțuzește)

Te rog persistent vino imediat la mine. Nu mă judeca greșit. Suntsingură. Vom lua masa împreună. Te aștept. Vino.

București, 16 Iunie

(Telegramă dată în franțuzește)

Măine la prânz voi fi la d-ta.

Craiova, 4 Iulie

Nu știu dacă din întâmplare sau intenționat ai lăsat la plecarea d-tale volumașul singur. Mai târziu găsim-l pe masa mea de scris am avut intențiunea să-ți-l trimit. Fiind suferindă, după cum știi, am neglijat fără voie aceasta. Și apoi am crezut că d-ta poate mi-l vei cere prin câteva rânduri. Rămâne să decizi.

În ceace privește starea d-tale sufletească, îți spun sincer, că m'a impresionat în mod simțitor.

Nu mi-am închipuit nici odată că un tânăr poate să abă în viață dureri de așa fel care să-i lase urme adânci în cât vorbindu-ți să-ți vezi ochii lăcrămând de duioșie.

În scurtul timp în care te-am cunoscut și am stat de vorbă cu d-ta am contatat cu plăcere că ai o bogată, variată și fină cultură sub auspiciile unei inimi sincere.

M'ași simți fericită dacă vei traduce în fapt măcar o parte din sfaturile mele. Și regret mult că interesele mele mă rețin aici, în provincie, departe de d-ta.

Aș vrea să fiu și să trăiesc acolo, unde te așii și-ți-aș fi, te asigur o prietenă și admiratoare sinceră și devotată. Și dacă vorbele bune și mângâierile mele te-ar face să uși durerile și decepțiile vieții aș putea, cred, să am acea perfectă mulțumire pe care-ți-o dă săvârșirea faptelor bune față de cei obișnuiți.

Dar din cele citite în volumul d-tale *Singur* în bucata: „Către o femeie imbată” arăți și deduc că este o ființă, o femeie, care își umple golul singurătății prin farmecul ei, prin bunătatea inimei și teacetera...

Atunci de ce ai mai venit la mine să mă vezi? Dacă te-am chemat nu trebuia să vii. Eu credeam că ești liber și singur așa cum scrii. Ai fost de sigur, curios să mă vezi cum sunt: tânără sau bătrână, frumoasă sau urâtă.

Acum am ajuns, după cum ai văzut, la epoca aceea când nu mai pot fermeca. Nu mai am nici o aspirație pentru viitor, deci, nu pot realiza dorințele d-tale de om tânăr, deși ca expresie pari bătrân. Suferința te-a făcut prea de timpuriu bătrân.

Femeea pe care o descrii trebuie să fie cel mai desăvârșit model de frumusețe.

Ce fericire pentru ei și pentru d-ta când dansa te mângâie!

Te rog persistent mai scrie și mai publică ceva. Voi urmări ziarele.

București, 6 Iulie

Azi am primit scrisoarea duminică.

Ce plăcută surpriză.

Credeam că sunt uitat.

Acum când recitesc rândurile trimise stau singur în odaia mea și mă gândesc cu drag la d-ta.

Cu puterea amintirii caut să reconstituiesc tot ce am văzut cât am stat în casa și în apropierea d-tale.

Mi-a rămas în minte conturul odăiei, scumpul ei mobilier, bibelourile și câteva fotografii după pian: portretul d-tale, al fratelui: poetul..., al celui care era magistrat și decedat de curând la... și al prietenei de care-mi vorbeai.

Văd figura, d-tale distinsă cu trăsături fine...

Ce frumos te piepteni!

Îți văd bine silueta, îmbrăcăminte și culoarea ei și disting și liniile curbe ale frumosului d-tale corp...

Te văd așa cum stăteai atunci pe scaun cu mâna rezemată de masă.

Trăiesc ca în vis în clipele de atunci, când am avut plăcutul prilej să te cunosc și să te ascult, să te înțeleg și să te admir...

Îți mulțumesc pentru cuvintele frumoase și măgulitoare ce bine-voești să-mi adresezi.

Nici odată și nimeni, și mai ales o femeie, nu mi-a vorbit așa frumos ca d-ta, nu m'a încurajat și nici n'a mângâiat cel puțin c'o vorbă bună și dulce, sufletul meu trist și stingher....

Imi scrii c'ai citit bucata: „Către o femeie iubită” din volumul *Singur* apărut în biblioteca „Minervei” No. 182.

De ce te grăbești să crezi numai rău și greșit de mine? De ce mă condamni pe nedrept.

Mă silești să-ți fac o mărturisire.

Iată-o:

Am iubit și eu odată o femeie măritată care mă vizita câte o dată...

Ea și-a bătut joc de mine și deși era bogată, mi-a cerut să-i dau bani.

Cum știi, eu sunt sărac și nu puteam să-i dau de cât inima mea. Și asta, pentru majoritatea femeilor nu-i nimic.

M'a înșelat Am prins de veste. Și ne-am despărțit. M'am retras în umbra singurătății mele, am suferit mult și mai târziu m'am resemnat.

De atunci am fost și sint singur. Trăiesc și sint singur, totdeauna singur așa cum am scris și cum ți-am spus. Acesta-i adevărul:

Și azi, după atâta vreme, întâmplarea a făcut — și face multe întâmplări care este, uneori, voința altora — să te cunosc pe d-ta.

Imi scri: „Acum am ajuns, după cum ai văzut, la epoca aceea când nu mai pot fermeca”.

Înțep și-ți spun sincer și din toată inima mea că așa cum ești imi plăci. Și dac'ai fi aci, în București, aș sta cu plăcere în apropierea d-tale și te-aș asigura și te-aș încredința de devotamentul meu invariabil și ți-aș fi credincos ca un câne...

Mi-e dor să te văd, să te ascult și să-ți sărut frumoasele mâini.

Am terminat. E orele 12 noaptea, plouă și mi-e somn.

Noapte bună!

P. S. Te rog rupe imediat aceste file măzgălite după ce le vei citi.

Craiova, 11 Iulie

Cred că-ți amintești fabula: „Sticlele și ciocărlanul”. În aceeași categorie mă găsesc și acum întreținând cu d-ta o corespondență al cărei sfârșit îl prevăd și de care totdeauna m'am temut și am căutat să-l evit.

Scrisoarea ce mi-ai trimis m'a mișcat mult. Și azi când o recitesc mi-e imposibil să rămân indiferentă.

Se știe că: „Stilul e omul”. Ce păcat și ce folos e că ești atât de inteligent și, recunosc, mult superior mie și c'ai o inimă simțitoare dacă n'ai și mulțumire sufletească!

Am citit în *Viitorul* cele două bucăți pe care le-ai publicat zilele trecute: „Răbdarea” și „Patul și somnul”.

La cele scrise de d-ta în bucata filozofică-literară: „Răbdarea” să-mi permiți, te rog, să adaog și eu ceva: „Răbdarea și timpul sunt prietenii cu a căror colabo-

rare desăvârșim adesea cele mai mari acte din viața noastră. Viitorul recompensează, de multe ori, răbdarea care este prelungirea suferinței. Omul trebuie să rabde și să spera”.

Acum am să te cert puțin.

Până când ai de gând să scrii așa de trist, și cânti mereu pe aceeași veche strună? Până când ai să te tânguești? Și de ce mereu aceeași refren lugubru și mereu aceleași variațiuni pe aceeași temă?

La bucata „Patul și somnul” la urmă descrii patul așa de frumos că nu pot să nu-mi exprim iaf admirația mea pentru d-ta ca scriitor, dar la început, vai, ce notă tristă.

Aci e o deosebire mare între mine și d-ta...

Mă culc cu drag în patul meu capitonat cu mătase trandafirie. Mă întind adesea în toată lungimea și lărgimea lui. El e ca o barcă, imi înclină capul pe perne moi și după ce mi-am așezat bine corpul și mi-am pus „pușorul” sub cap, la capăt, trag plapăma peste mine și închid ochii.

Mă simt fericită în patul meu curat, elegant și parfumat...

Și ar fi, cred, o profanare din parte-mi să compar, cum faci d-ta, camera mea c'un cavou și patul c'un coșciug fără capac, pe mine c'un moart și plapăma c'un giulgiu...

Păi, se potrivește acestea cu rândurile pe care le-ai scris la urmă: „Tu ești îngăduitor de mângâieri intime, tron pe care amantii se îmbrățișează și se sărută mai bine când sunt singuri și sunt mai liniștiți. Tu ești cuib și paradis de amor!”

Dacă alături de d-ta ar fi și ai avea totdeauna femeia care-ți place și ai adormi lângă ea fermecat de alintări ai vedea, te asigur, altfel viața, viitorul n'ar mai fi ca prezentul și ai trăi; ai simți și ai înțelege viața fericită...

Crez c'ai mai fi și ai mai scri așa trist? Eu cred că nu; te-ai schimba mult, ai fi altul.

Și atunci cavou de acum s'ar transforma într'un bouquet parți s'ar părea că e ca și acela al Șahului Persiei, plapăma un acoperiș făcut din petalele trandafirilor, iar femeia pe care o visezi și o dorești ți s'ar părea că e o zână...

Dar pentru câștigarea unui lucru bun, se știe, se cere răbdare, timp și sacrificiu. Fără sacrificiu nu se poate obține nimic bun, util și durabil.

Referitor la acestea precum și la cuprinsul scrisoarei ce mi-ai adresat, voi reveni în curând.

Craiova, 15 Iulie

Scump amic, Am căutat să decod leg. enigma simpatiei ce mi-ai inspirat.

Felul d-tale de a te prezenta, sinceritatea și cinstea care se desprinde din tot ce vorbești și scri, intelectul d-tale ales și deosebit de al celor mulți, dar mai ales faptul că ești singur pe lume, toate acestea m'au impresionat mult și mi-a schimbat hotărârea în favoarea d-tale.

Și iată pentru ce ți-am scris după două săptămâni dela data primei vizite ce mi-ai făcut, și, desigur, fără să te fi așteptat la una ca asta.

Doream să știu ce mai gândești de mine și ce impresie ți-am făcut.

Nu voi uita niciodată cuvintele ce mi le-ai spus când ne-am despărțit.

— D-nă, ați binevoit să-mi procurați plăcutul prilej să vă cunosc. Dar mi-ați făcut și bine și mi-ați făcut și rău.

Mă simt fericit c'am avut norocul să vă cunosc, dar mă întritez când mă gândesc că plecând de lângă dv. mă reintore în umbra singurătății mele și voi rein-

AȘ VREA

Aș vrea să fiu frumoasă, o camee,
Să port în ochi scântei de Aldebaran,
Să-mi fie gura purpurii mărgean
Și obrajii de rozalbe azalee.

Aș vrea să-mi cadă plete lungi de fee
Pe umerii de-un alb marmorean,
Să am un mers mlădieu ca grâu 'n lan
Și 'n glas să-mi cânte-o caldă melopee.

În schimbul frumuseții de femeie
Aș vrea să am un suflet crud, tiran;
Tu, Pygmalion înamorat, în van
Să plângi pentru-o împietrită Galatee.

Ana Codreanu

Noutăți musicale și teatrale

O companie de operă română la Teatrul Leon Popescu: Jean Atanasiu, Vrabiescu, Folescu. Trupa de vodeviluri și comedii Ștefan Ionescu, Armășescu.

Stagiunile teatrelor de vară sunt pe sfârșite. Ultimile seri de spectacol în grădina sunt amenințate de ploii neașteptate și de bătaia vântului ce sgâlțâie copacii vechilor grădini și leagănă globurile electrice ce par niște felinare ce dau din văzduh, semnalul trecerii trupelor de operă între șirurile teatrelor.

Impresarii roiesc pe lângă ei. Angajamentele sunt croite la cafea, sau la berărie, între două bocuri: iar semnarea lor se face cu aceeași dichis, ca și în Italia, cu obișnuita vărsare a unei părți din respectivele apunțamente ale viitorilor „celebri” de pe respectivele afișe ale spectacolelor.

Nu se putea să rămânem mai prejos în această privință. Com-

pania a succesorilor următoare, — mai fiind vorba să se monteze cum se cade, să se dea o bună interpretare vestitei partituri a lui Gounod „Faust”, cum și câtorva noutăți nerepresentate încă la noi, nu ne îndoim de întregul succes montat de această alcătuire de operă română, în jurul căreia s'au strâns toate bunele elemente disponibile.

O altă trupă, în formație, și a supra căreia se îndreptează în simpatie ochii tuturor este aceea de comedie și vodeviluri a d-lor Ștefan Ionescu, excelentul tenor, și I. Armășescu, unul din cei mai buni comediani ai noștri de acum.

Aceste două elemente mult apreciate de public au reușit să înjghebeze o trupă, menită să redea vechiul prestigiu și farmec al vodevilurilor și al comedilor de odinioară.

Iar pentru deplina reușită a inițiativei lor, ambii artiști sunt hotărâți să muncească fără încetare, secundați de un mănunchi de artiști și de artiste ca d-nele Bety Protopopescu și Lucreția St. Ionescu-Bărsescu, cea dintâi o bună comediantă, iar cea de a doua o excelentă soprană ce a făcut farmecul atâtor și atâtor spectacole ale „Companiei lirice C. Grigoriu”.

Noua trupă de comedie și vodeviluri St. Ionescu — I. Armășescu va avea darul să dovedească tuturor, pe lângă calitățile atât de apreciate ale cântărețului St. Ionescu și pe acele ale comicului Armășescu.

Acest minunat comedian este poate, una din cele mai bune personalități comice ale noastre și grație numai nepriceperii celor ce s'au perindat în fruntea Teatrului Național, acest element n'a fost atras nim rani raniraniradi fost atras și suferit de întâia noastră scenă.

De aceea va fi, cu atât mai mult o revelație și un adevărat prilej de seri neuitate pentru public apariția acestui comedian de mare na întâi în creațiile lui favorite, printre care și aceea de un adevărat atât de profund omenesc din „Don Pietro Caruso”.

Dorindu-le cel mai deplin succes ambelor trupe ca-s gata să-și înceapă reprezentațiile, nu ne îndoim că și publicul va ști să răsplătească cu toată dragostea sfârșirile celor ce vin să le ofere adevărate spectacole atrăgătoare.

B. Lăntaru.

cepe iarăși aceeași viață monotonă, solitară și tristă...

Am sub ochi scrisoarea d-tale pe care o recitesc cu drag și voi păstra-o totdeauna.

În prima pagină cuprinde deosebita atențiune expresivă ce ai dat la interiorul apartamentului meu, și mai ales mie...

Constat cu mulțumire că nu ți-a scăpat nimic din așera d-tale prievire. Și mă măgulește mult delicata și frumoasa d-tale apreciere și impresia ce ai avut în scurtul timp cât ai stat în casa și în apropierea mea.

Fatalitatea a făcut ca atunci, când mai vizitat să mă găsești indispusă și suferindă, deci n'ai avut ocaziunea să mă vezi așa cum sunt veselă și bună. Trebuie și te rog să-mi faci și a doua vizită.

Mai jos îmi descri deceptiile ce le-ai avut și le-ai încercat c'o femeie pe care ai iubit-o.

Dacă astfel s'au petrecut lucrurile, atunci ai avut nenorocul să întâlnești o femeie lipsită de bun simț.

Și azi după atâta vreme m'ai întâlnit, printr'o întâmplare pe care ce-i drept, eu am vrut-o și am creat-o, pe mine și de astă dată poate că-ți aduce mai mult noroc...

Iar dacă toate cele ce-mi spui, în finalul scrisoarei trimise, sunt reflexul unei sincere simțiri și al unui caracter cinstit, atunci suntem, cred, aproape de a ne înțelege...

Mie dor să te văd și să te ascult. Aș vrea să stăm de vorbă ca doi prieteni ce se cunosc de mult...

Duminică dimineață ia expresul și vino la mine. Vei sosi aici la prânz, te voi aștepta și vom lua masa împreună, iar la orele 5 p. m. te vei întoarce în Capitală.

Te rog vino. Te aștept. Vino. Aș vrea să fi în apropierea mea și să-mi dai dovezi, cum mi-ai scris, de devotamentul d-tale invariabil...

Crede-mă, băete dragă, că scrisoarea ce mi-ai trimis m'a mișcat mult, până la lacrimi...

Vino, și te asigur, că n'ai să regreti.

A ta din toată inima.

București, 26 Iulie

Amica mea, Sint și acum, după o săptămână, sub impresia deosebit de plăcută ce mi-ai procurat cât am stat în casa și în apropierea ta.

Ziua aceea, când am revenit la tine — a doua vizită ce ți-am făcut — este și va rămâne în amintirea mea ca o mare sărbătoare pentru mine...

Când mi-ai umezit fața cu buzele tale simțeam o mare fără de bine...

Am trăit atunci cu tine clipe dulci și neuitate de iubire: clipe de adevărată beatitudine până la paroxism...

Atunci am înțeles mai bine ca oricând că oamenii dacă s'ar iubi totdeauna sincer, viața, ori cât ar fi de grea li s'ar părea mai bună și ar fi, desigur, și mai ușor de suportat.

Viața omenească n'ar avea nici un farmec și poate n'ar trebui și n'ar merita să fie trăită dacă n'ar fi iubirea care ne înalță sufletul și ne farmecă mintea...

Când iubim suntem cu totul alfel de cum am fost mai înainte.

Iubirea ne schimbă cu totul: îndrăgostim viața și o prețuim, ne face mai bine și mai altruisti; ea e farmecul existenței noastre.

Clipele acelea dulci pe cari le-am petrecut cu tine, nu știu bine dacă le-am trăit într'adevăr sau ele au fost numai un vis frumos de care azi cu drag mi-aduc aminte...

Dumitrescu-Sylva, tenor

Da câte nu vestește asprul vânt al toamnei Vechiul proverb spune că numai toamna se numără bobocii... Și poate că o bună parte firesc să-și ia sborul, toamna, dicton, atât de des auzit.

De oare ce, e cunoscut lucru că cele mai bune și mai statornice alcătuirii se pun la cale și se aduc la îndeplinire toamna.

Comical Armășescu.

Și aceasta, în toate domeniile. Firește că și în teatru. Și cu atât mai mult în ce privește alcătuirile lirice. Întru cât cântăreții, ca orice „paseri călătoare” e foarte firesc să-și ia sborul, toamna, s'au să se așeze, după cum îi prinde și-și îndeamnă acest anotimp aureolat de ultimile năzuinți ale domniei solare.

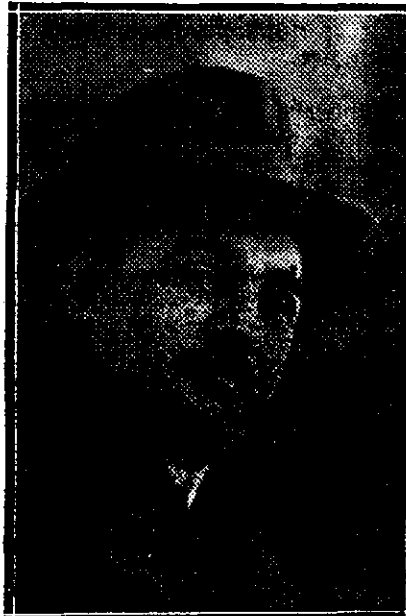
Ca și aiurea, adică în tocmăi ca în patria cântecului — Hai! — cântăreții noștri s'au deprins să-și pună planurile în aplicare toamna.

D-na Lucreția Bărsescu-Ionescu

paniile lirice având mai mult caracterul unor trupe de operă, era firesc să se miște și cântăreții ce s'au consacrat, cu trup și suflet, operei.

Așa se și explică repeziciunea în care s'au intrunit toate bunele elemente de operă de astă iarnă, alcătuiind o trupă, în fruntea căreia găsim trei elemente de mare

Tenorul Stefan Ionescu

prestigiu artistic: tenorul dramatic Romulus Vrabiescu, baritonul Jean Atanasiu și basul Gh. Folescu, trei din cei mai simpatizați cântăreți ai noștri.

Noua trupă de operă își va începe cu „Aida” stagiunea, între 10—15 Septembrie, tot pe scena pe care cântăreții de astă iarnă au raportat atâtea succese adică la „Teatrul Leon Popescu”.

E bine să încep stagiunea cu spectacolul cel mai reușit al stagiunii trecute, întru cât acest succes va trebui să fie îndemn la muncă; și, deci, oarecum o ga-

CLIPPE...

Amurguri de toamnă roșmănt trist își țea,
Se 'nalță'n surdăniță oăntări de ngropare
Și vremea o clipă, din reșniu-i mers.
Se-ogrește și-ascultă o viață ce moare...

S'ă rîm ce palpită ca apa'n cascadă
Se-astern frunze moarte. — Frumoase verbine —
Petalele și lasă pâlto să cadă;
Zăfritul se duca și crivățul vine...

S'ă stori cocorii se'nțore spre apus,
Iar luna în noapte se-ascunde în noar,
Din lume-și lau sborul dulozaselor dorut

S'ă umbra nserării plâng dealuri, câmp
Păștorul le lasă, căoi vara s'a dus,
Rămân frunze moarte și inimă pusă...

V. Vlădescu-Albești

Pagini vesele

Fă-mi și mie un rost

de G. GOLOGAN

Proprietarul casei în care locuiesc, a avut gustul fistichiu să ridice brava la răsrucea a patru drumuri. Dar ca un om cu minte a sădit în curte fel de fel de pomi roditori, ale căror fructe le mănânc eu și la umbra căror mă răcoresc că el, a răposat de mult.

Intâmplarea ajutată, probabil de onorata administrație, a făcut ca răsrucea acestor ramuri să fie împărțită în patru circumscripții. Astfel sunt aci: patru comisari, patru medici comunali, patru delegați de mahala, patru moașe comunale, patru echipe de factori poștali, patru lampagii, de asta e vinovată compania de gaz, și un singur sergent de oraș care mai mult lipsește de cât e la post. După cât știu eu, stimabilul reprezentant al forței publice, spionează simpatiile și principiile culinare ale locatarilor cu dare de mână.

Vecinul meu din față d. Mayerzohn este florus înfocat, cel din dreapta d. Ivanoff este germanofil până în vârful unghiilor, cel din stânga, d. Sloimescu, e pacifist convins, iar eu, cărciumarul și lăptăreasa sintem neutri sau cum e zis cineva, hermafrodiți-binevoitori, bine înțeleși în sensul politic al cuvântului.

Organele administrative și cu zarzavagii sunt și cu ăia și cu ăia: Cu care dau mai mult.

Din pricina aceasta cei cu convingerile politice bine stabilite, caută să ne alragă, — pe cei neutri și fără opinii, — în sfera lor de vederi, de principii și de simpatii.

Nu știu cum se face și spun asta în treacăt, că mijlocul răsrucei rămâne tot deauna nemăturat, feligarul neaprinz iar un copil căruia îi venise gustul să se bască lângă felinar, rămase cu buciul netăiat. De sigur că era o manifestare precoce a neutralității.

Filorusul era, până anul trecut un strănic băutor de bere. Acum nu mai pune în gură de cât răchituri tari, așa cum se cuvine uruia care speră că se va închina încurând pravoslavnicului Tar.

Filogermanul care era poreclit mana rachiului, nu se mai mișcă din berărie.

Și-a cumpărat un borcan de patru halbe, din care suge neconținut. S'a apucat și de fumat țigări de foi.

Pacifistul scrie intruna articole nepublicate încă în care condamnă războiul și ororile făptuite și de trei ori pe săptămână dă acatiste la Cuțitul de argint, Sfânta Vineri și biserica Dintr'o zi, rugându-se de cel Prea 'nalt, să înceteze vărsarea de sânge și să aducă pacea în omnire.

Filorusul are o față cu ochi negri ca mura și buzele ca coralul, o drăcoaică numai bună de măritat; filogermanul are un fiu, funcționar cu stabilitate, drept de avansare și pensie. Se proiectase o muntă d'ale ca în vechime, să știe trei zile închinat chefului, când blestematul de război a pus capăt acestui desiderat. Și nici nu putea să fie altfel când simpatiile și principiile pentru popoarele în luptă și întregirea neamului au învrăjbit pe respectivii părinți.

— Nu-mi dau fata după un teuton barbar, strigă revoltat d. Mayerzohn.

— Nici eu nu las băiatul să ia o rusoaică, care habar n'are de libertate. Să-mi vad băiatul prin Siberia? răcnește d. Ivanoff?

Dar, copiii ca copiii, ce știu ei? După ce bătrânii adorm, sătui de politică, sarmale și amenințări,

văd pe tineri, printr'o spărtură de gard, strînși îmbrățișați și aud:

- Mă iubești Linico?
- Până la moarte Nicule.
- Dracu să-i ia pe toți rușii.
- Și Aghiută pe nemții.

Sărutările curg ploaie. Pacifistul care vede scena, ridică mâinile în semn de binecuvântare și murmură:

— Pace vouă, Romeo și Julietă modernă.

Sergentul pare a fi de partea tuturor. Imparte cu profunziune tandrețe și de opotrivă la toate servițoarele. Aud însă că va trebui să ia o atitudine, să-și clarifice situația și să se pronunțe: Cu boșii? Cu rușii? Neutral sau pacifist? Presa bine informată scrie că ar fi și primit „ultimatum”. Până una alta cu toate somațiile ce i s'a făcut domnul sergent tace, tace ca un Sfinx. Ziarele de scandal zic, că, domnul sergent, stă într'o neutralitate armată, urmând să intre în acțiune la momentul oportun. Se gândește mult.

- Una-i brună;
- Alta-i blondă;
- Una-i grasă;
- Alta-i potrivită;
- Una potrivește din prăjit chiftele să te lingi pe buze;
- Alta are o adresă la potrivitul, din ceapă, al tocanei și din fierț al verzei cu carne pe porc, că mănânci până dai cu chipiul în câini;

— Una are o mursală în obraz și când râde i se fac niște gropițe, de te vâra în boale pe d-ta, om trecător dar mite pe unul care ar vedea-o opt ceasuri în șir;

— Alta are un „viers” de înghițită apele și e fată „de viață” la chef.

Ce te faci? Până una alta fiecare poate trece în liniște, cu muniții și proviziuni, pe întreg teritoriul supus pazei și jurisdicției atotputerniciei domnului sergent. Ii e silă omului de complicații și nesfârșite încurcături diplomatice.

Zăpușala de peste zi înmuiașe asfaltul. Tocurile și vârful bastonului lăsau urme. Binecuvîntam răcorea ce umbrele serii, adusesse. Pe

un scăunel și sub umbra unui nîc, trăgeam, cu nesățiu dintr'o țigare, ar gândul că un hain și neastâmpărat rătăcea prin alte tinuturi.

Deabia începusem să gust farmecul singurătății când mă pomeni, în vizită cu filorusul. Venise, omul, să mai stăm la taină.

Vorbirăm de toate, dar mai ales d. Mayerzohn critică foarte aspru propaganda nemțească și nu găsi destule cuvinte urâte pentru cei cari au luat parole. Mie 'mi place să ascult când vorbește cineva, dar pe d. Mayerzohn 'mi place să-l ascult, cu osebire. Parcă i se bat calciile la gură când îi dă drumul.

În sfârșit se sculă să plece, când numai ce-l aud, așa tam-nesam, zicându-mi:

— Ia ascultă vecine, d-ta cunoști pe nemții ăia, cari dau parole, în dreapta și în stânga la tote haimanalele și la toți netoții?

— Cunosc.

— „N'ai putea să-mi faci și mie vre-un rost pe acolo?”

— Vai de mine, zic. Tocmai d-ta, care de...

— Ce are aface? Firește tocmai eu! Nu vezi că tip de un an de zile încheiat pentru ailalți și nici o bărdacă de apă nu mi-au dăruit.

— Păi dacă te află șeful matale politic, pe unde scoti cămașa?

— Pagubă în ciupercei. Demisionez din club și mă înscriu la ailalți:

— Dar cu principiile, simpatiile și realizarea idealului național, cum rămâne?

— Mofturi pentru norod și comedii. Burta și buzunarul să fie pline, că se realizează toate, ca prin farmec.

Tăcem. Când să se depărteze, mai zise:

— Ei ce zici, facem ceva?

— A nu! Nu prea 'mi vine. E cam slută treaba.

Ne-am despărțit destul de rece.

A doua seară, visita filogermanului d. Ivanoff. Cu argumente din cele mai solide scumpul meu vecin, se sili să-mi demonstreze și mă făcu să înțeleg foloasele ce ar rezulta pentru țara noastră, dacă ne-am da de partea puterilor centrale. Imi zugrăvi în așa chip slăbiciunea pătritei și așa fel ignoranța țaranului rus și sălbăticia guvernării cnutului țarist că m'am

simțit convins până în măduva oaselor. Mă făcu chiar să făgăduiesc că, voi scri în fiecare zi câte un articol în care să preamă-

rese cultura germană și să arăt disciplina și vitejia trupelor.

Când să ne despărțim, văzui pe d. Ivanoff, uitându-se cu grije în prejur și când se convinge că nu ne spionează cineva, se apropie și 'mi șopti:

— Te știu că ești bine cu rușii? cicia de împart parole în dreapta și în stânga...

— Ii cunosc, dar nu sunt prieten cu ei.

— Nu te mai face că știu eu, ce știu. Ia vezi, mai bine, „de-mi fă și mie un rost pe acolo de ceva”.

— Aoleo, vecine! Vrei să devii rublagiu?

— Ei asta e acum! Prea mă e așa. Parcă o să știe cineva? Facem treaba pe ascuns, măcar de-ți dau și d-tale parte dreaptă din ce vești.

M'a durut capul toată noaptea. Și cu un refren anost îmi răsuna mereu în mine.

— Nu-mi las baiatul să ia o rusoaică care habar n'are de libertate. Să-mi vad băiatul prin Siberia?

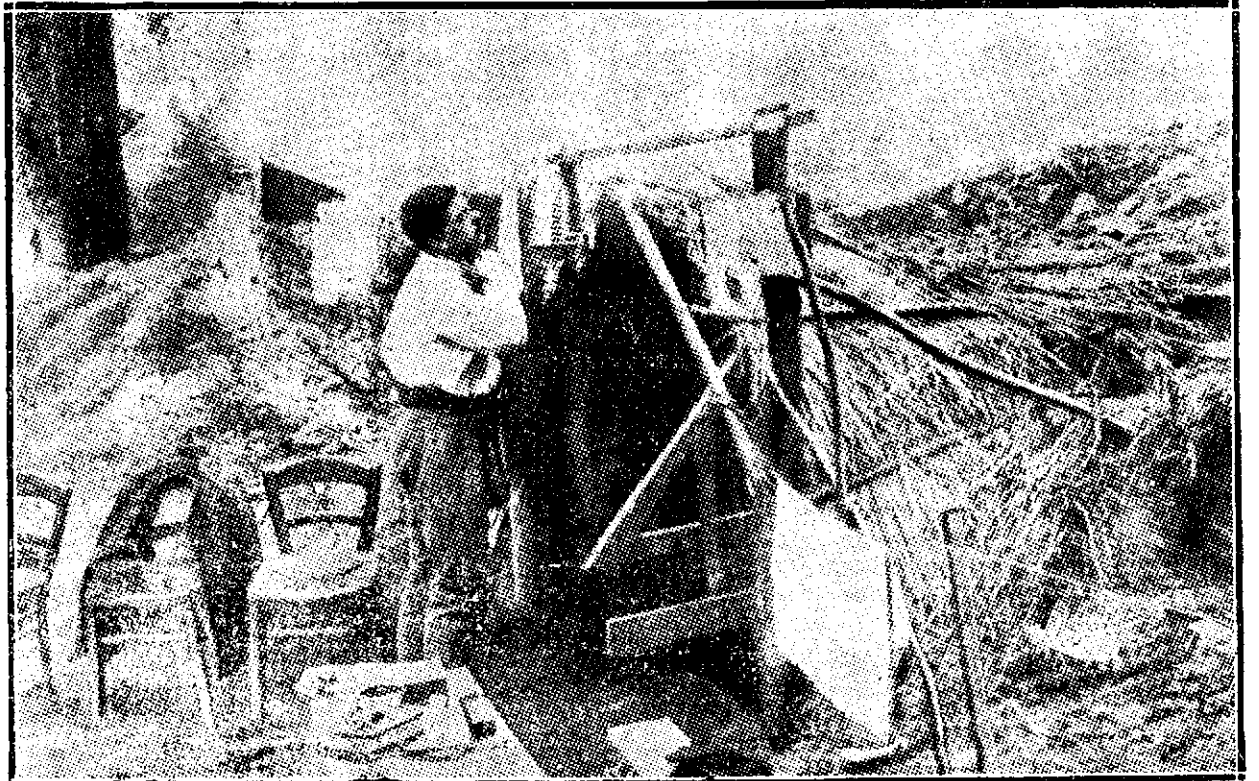
Seara următoare stătui la vorbă cu pacifistul. Atâtea teorii umane tare și pacifiste dezvoltate, dreptul, cu multă competență și talent n'am înghițit de când sunt. Apoi am luat'o rasna prin chestiile sociale, economice și mai cu osebire discuția s'a învârtit în jurul lipsei și scumpirei alimentelor și prima necesitate.

Terminarăm la o oră înaintat din noapte. Pe când îmi străngeam mâinile cu „bucioșie” și „putere” îmi zise:

— Dumneata cunoști multă lume vecine, mai șles pe acei da pe le legațiile străine. „Ia vezi, frate nu-mi poți face și mie un rost fit pe la nemți fie pe la ruși”. Că de puțin, că nu mai e de trăit! Zarzavaturile scumpe, chiriile fce, concentrări pe un cap... ia vezi, zău așa căți voi fi recunos cător.

Zilele următoare m'am pomeni rând pe rând cu: comisarul, moașa, doctorul, lampagiul, măturătrul, delegatul de mahala și dracu mai știe cu cine, rugându-mă să le fac și lor „ceva rost”, fie la nemți, fie la ruși. Până și cărciumarul a venit să mă întrebe cum să-și înșcrie firma: Cu emblema la Kaiser sau la Tar?

Eu l'am sfătuit să pue emblema la Negusul Abisinie, i-am vorbit de Papa dela Roma, de d-na Ley normand, Iulia Poloneza, M-me

Viața în tranșee. — Toaleta de dimineață

Lica, Varlam și alții cunscători cari i-ar putea da indicațiuni satisfăcătoare.

A plecat supărat. Sunt sigur că mi-am creiat o mulțime de dușmani. De atunci măturătorul nu mai îmi ridică gunoiul la timp, mi s'a furat un purcel și două găște tocmăi în ziua, când proectam să le rumenesc pe varză, beau vin oțetit, mi s'a intentat trei procese de contravenție pentru murdărie, vecinii nu mai îmi dau ziua bună și aceia ce e mai grav, mi-au momit bunătate de proprietăreasă, în așa chip că m'a luat la ocări zicându-mi „bandistru” și alte calificative frumusele.

Nu-mi mai rămâne, de cât să-mi pierz urma din mahalaua asta blestemată. Am să mă mut. Până una alta plec de acasă în fptul zilei și viu noaptea târziu, când îi știu cuicați.

S'o bată D-zeu de politică. Făcu din mine un vagabond și dracu să-i ia de nebuni.

DOINĂ

*Din Carpați până'n hotare
Se aude-un zgomot mare,
Se nspăimântă tot ce-i viu;
Gem pădurile-a pustiu.
Plâng amar surorile,
Pe toate cărările
După junii frățiori
Ce se pierd ca niște nori
Duși în voia vântului,
Pe zarea pământului.*

*Cum îi duce'n bătălie
Ca pe turme'n căsăpie!
Cum îi duce la război
Ca pe vite, ca pe boi,
Inșirați doi câte doi!*

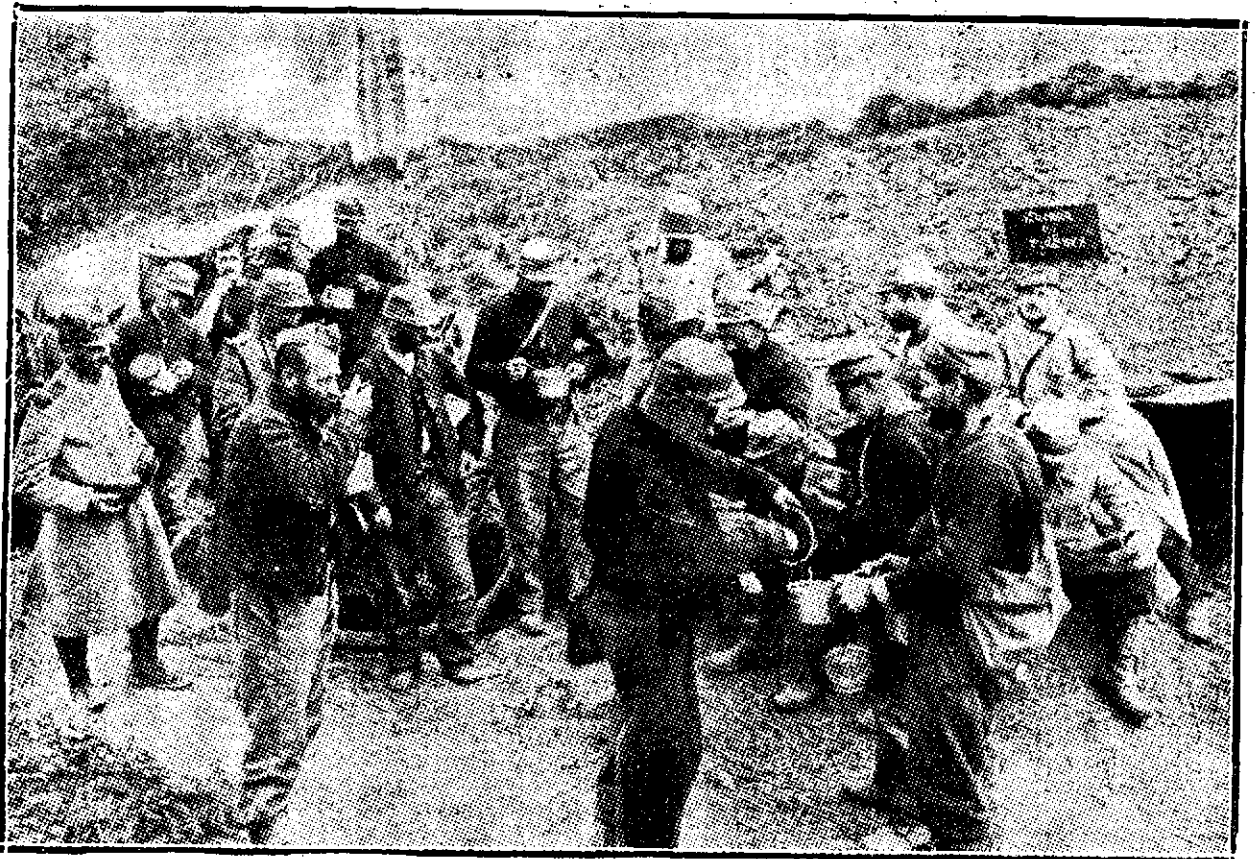
*Dragul mamei fecioraș
Un-te duci, și cum mă lași?
Pentru cine te-am crescut?
La ce oare te-am născut!
Căci în loc de mângiere
Nu mai simt decât durere;
Și în loc de veselie
Numai Dumnezeu mă știe!*

*— Mamă fără de mângiere
E mai crudă-a meu durere,
Căci vă las pe toți de-acuma
Poate pentru totde-auna!
Eu mă duc în bătălie
Să-mi scap neamul de robie,
Să ne batem piept la piept,
Crucea va alege drept,
Și să mor de mi-a fi scris.
Ne-om vedea în paradis.
Dar auzi cum urlă câinii...
Să nu plângi, că plângi păgânii!*

*Unde-i mama să mă vadă
Militar, la sold cu spadă,
Carabina la spinare,
Pe-un căluț negru călare
Ce sare nouă hotare?...
Foae verde și-un pelin
Scăpai țara de venin,
Pe bietul Român de chin!*

*De-ași putea acum așa spune
La strămoși din ceia lume,
Că dușmanii n'au mai rămas.
Căți prin sabie i-am tras,
Le-am scos sabia prin spate,
Căci ce-i rău cu rău se scoate.
N'am cruțat măcar un paznic,
Toți i-am pregătit de praznic
Pomenire ciorilor,
Fiarelor și vermitor!..*

Oh. Manes

Viața în tranșee, ora mâncării.

SCHIȚE ȘI NUVELE

CONSUMAȚIA

de V. MESTUGEAN

Ajuns la vârsta de 35 de ani, i se acrise și lui Jenică Merescu cu viața de burlac.

Cuibul lui, în care își găsiseră adăpost efemer atâtea păsărele trecătoare, nu mai avea nici un farmec pentru el.

Dela o vreme, omul se sătură de toate, chiar de libertate absolută Jenică par'că ducea dorul unui control dulce de femeie. Pe el nu-l întreba nimeni nici când vine, nici când pleacă și desinteresarea aceasta a restului lumii de persona lui, îi apăsa.

Mai ales mâncările depe la biruri îl desgustaseră cu totul. Orele de masă erau un fel de tortură pentru el. Și apoi, viața de burlac se scumpea din ce în ce. Cu leșoara lui care, din nefericire, nu sporea în aceeași proporție cu scumpetea vieții, nu mai putea face față nevoilor. Cheltuia în dreapta și în stânga și, în fiecare moment, trebuia să-și vâre mâna în buzunar să plătească ba o masă, ba o cafea, ba o bere. Căci, ca burlac, având deplină libertate, hoinărea până noaptea târziu, prin localuri publice cheltuind în neștiere.

Nu, zău, nu mai era de trăit. Trebuia să pună odată capăt acestei vieți desordonate și fără tel.

Insurătoarea l'ar scăpa din încurcătură. Pe de o parte, ar lua și ceva parale, iar pe de alta, și-ar îndulci traiul, ducând în viitor o viață nouă, plină de farmec și de bunurile curate ale căsniciei; ar deveni și el, ca atâți colegi de ai săi, om de ispravă la casa lui, înconjurat de o femeie devotată și de copii drăgălași.

Și Jenică culcat cum era pe spate și cu țigara între dinți, își dete drumul imaginației. Se și vedea cu fânăra-i soție plimbându-se la braț pe calea Victoriei. Apoi, veniră copiii, toți frumoși și sdraveni. Jenică se văzu tată de familie. Imaginația-i aprinsă îl duse și mai departe și-i arătă pe nepoții săi. În cele din urmă candidatul la însurătoare se trezi în odăita-i goală și rece ca o chilie de mânăstire.

Jenică se așeză în pat, își a-

prinse o nouă țigaretă și începu să cugete mai matur.

Din momentul acela hotărîrea lui era luată. Trebuia să se căsătorească.

Se gândi la toate fetele pe care le cunoștea mai mult sau mai puțin și gândul lui se opri, fără a putea trece mai departe, asupra d-soarei Steluța, fiica d-lui Turlescu, fost șef de biurou într'un minister, acum pensionar, proprietar și om cu vază.

D-soara Steluța, pe care o vedea des eșind la plimbare cu mamăsa, o femeie cu privirea cruntă, era o fată încântătoare. Cum avea și o dotă curățică, d-soara Steluța era o partidă potrivită pentru el.

Jenică nădăjduia că propunerea sa pentru obținerea mânei d-soarei Steluța n'ar fi respinsă. Mai întâi, fiindcă avea oarecare situație și apoi, oricâte năsdăvăni făcuse el în viața-i de burlac, totuși nu depășise marginile, astfel în cât trecea drept om serios, mai ales în cartierul său.

Chiar de a doua zi, Jenică se puse pe lucru. Om practic, fără a mai recurge la mijlocitori, își luă inima în dinți, și cum cunoștea de mai mulți ani pe d. Turlescu, căruia îi zicea chiar *nene Gogule*, i se adresă deadreptul și, fără multe formalități ceru mâna drăgălașei Steluța.

Turlescu păru măgulit și primi propunerea în principiu, rămânând ca Jenică să-și facă prima-i vizită Duminica viitoare.

Zilele ce urmau fură niște zile de profunde emoții pentru Jenică. I se părea din cale afară de greu mai ales primul moment. Îl plictiseau politețele și formalitățile cari preced căsătoriile și cari erau cu atât mai jenante pentru Jenică, om trăit depare de viața de familie și aproape sălbătecit. Îl speria îndeosebi, d-na Turlescu pe care o știa extrem de severă. Cum era să se supună examenului ochilor ei scrutători?

În fine sosi ziua fatală și Jenică se prezentă la viitoarea-i logodnică însoțit de o mătușă a lui, femeie corpulentă și vorbăreață.

Fu primit cu multă dragoste. Chiar d-na Turlescu îi arătă multă bunătate.

D-soara Steluța, la rândul ei, era adorabilă. Roșie de emoție, cântă la pian diferite buciți sălta-rețe cari făcuseră pe Jenică să tresalte de bucurie.

Totuși, Jenică, cu toată bună-

voința ce i se arăta, se simțea aiurit și chiar ridicul. Vorbea fără vervă și se temea de a ataca fraze mai lungi. Abia luă câteva boabe de vișini din farfurioara cu dulceață, pe care o puse pe măsuță, alături de paharul cu apă de care nici nu se atinse. Toate eforturile sale, ca să-și dobândească calmul fură cu neputință. Simțea că are înfașurarea unui om timid. Uneori, văzând că timiditatea îl va învinge, făcea forțări supra ome-nești spre a ieși victorios și atunci vocea îi suna fals.

— Cu singuranță, se gândea el, voi fi luat drept un neghiob.

Trecuse mai bine de o oră când Jenică se pregăti de plecare.

Sărută mâna d-nei Turlescu, strânse mâna lui nenea Gogu, își luă rămas bun de la d-soara Steluța și de la celelalte rude ale familiei aflătoare de față și se îndreptă spre ușe făcând un ultim salut reverențios.

Tinea să fie cât de politicoș cel puțin la plecare.

Avea o vagă presimțire că, cu toate silințele lui, va face vreo prostie. Își jură, ca să se păzească de a se compromite. Pe drum, pe când era frământat de aceste gânduri, se izbi de mocioara cu dulceață care amenința să se răstoarne. Pe Jenică îl trecură fiori. Totuși nu-și pierdu cumpătul. Se opri brusc și, scoțând din buzunar o piesă de doi lei, o aruncă în tăviță, cu gestul unuia care vrea să spună că nu are nevoie de rest.

Mai făcu o reverență și ieși în stradă ametit, urmat de mătușăsa care nu putea să-l ajungă.

În fine, Jenică se opri și întrebă pe ruda sa cu un aer triumfător:

— Ei bine, mătușico, ce impresie am făcut?

— Mai întrebă...

— De ce nu?

— Ai crezut poate că ești la vreo cărciumă...

— Ce tot spui, mătușică?

— Bine Jenică, se poate să faci una ca asta?

— Ce-am făcut, mătușico, pentru D-zeu?

— Ai plătit dulceața... consumația, de, ca la cafenea...

Jenică, ca deșteptat din somn, își aduse aminte de gafa ce săvârșise și simți că-i vine leșin...

Își ridică ochii spre cer cu dispare, apoi își trase o palmă sdra-

vână și-și urmă drumul plouat, murmurând...

— Da, mătușico, consumația, blestemata de consumație... cel puțin dacă ași fi consumat-o toată...

VANDA

— După Cehov —

de L. REBREANU

Frumoasa Vanda, sau cum îi zicea în pașaport, cetățeanca Nastasia Canavchîna, tocmai eșise din spital și se pomenise deodată într-o stare cum nu mai fusese niciodată: fără adăpost și fără o copie-că în buzunar. Ce să facă acum Vanda?

Înainte de toate se duse la Muntele de Pietate și buse amanet un inel cu un strop de peruzea, singurul ei obiect de valoare. Luă pe inel o rublă; dar — ce să faci cu o rublă? Cu o rublă nu-ți poți cumpăra nici jachetă scurtă, modernă, nici pălărie înaltă, nici ghete culoarea bronzului, — iar fără acestea Vanda nu se simțea în largul ei. I se părea că nu numai oamenii, dar chiar caii și câinii se uitau după dansa și râdea de toaleta ei sărăcăcioasă. Și nici nu se gândea la altceva decât la toaletă; puțin îi păsa ce-o să mănânce și unde-o să se adăpostească.

Barem de-aș întâlni pe vre-un domn pe care-l cunosc, se gândea dansa. Numai decât aș avea parale... Care mi-ar refuza mie, când...

Dar nu s'a întâlnit cu domni pe care-i cunoaște. Seara, la Renaissance, se găseau foarte lesne domni de-aceia; dar își zicea că, în toaleta aceasta sărăcăcioasă și fără pălărie, nici n'o să-i dea drumul la Renaissance. Ce fac? După ce își frământă mintea multă vreme și după ce se sătură de-a umbla de ici-colo, de-a ședea când pe-o bancă, când pe alta și de-a se omori cu gândurile, se hotărî să încerce ultimul mijloc și să se ducă de-a dreptul acasă la vre-unul din domni pe care-i cunoaște și să-i ceară parale.

„La cine să mă duc?” se gândi ea. „La Mihai? Nu se poate, acela e însurat... Și babalăcul e la birou pe vremea asta...”

Vanda își aduse aminte de dentistul Finkel, un ovreu botezat, care-i dăruise acum trei luni o brățară și căruia dansa odată, la un supeu în Clubul german, îi turnase un pahar de bere în cap. Când își aminti de Finkel, se bucură grozav.

„Imi dă cu siguranță ceva, numai să-l găsesc acasă”, se gândi dansa, mergând spre casa dentistului. „Iar dacă nu-mi dă, îi sparg toate lămpile!”

Când ajunse la poarta dentistului își schimbă planul: are să urce scara răsând, să năvălească în cabinetul doctorului și să-i ceară douăzeci și cinci de ruble... Dar când puse mâna pe clanță, fisbură repede din creeri și planul acesta. O frică stănică și o emoție mare o cuprinsese deodată, ceea ce nu i se întâmplase niciodată până acum. Obraznică și îndrăzneală nu era obișnuită să fie decât între oameni beți; acum însă, într-o haină simplă și în situația unei simple solicitatoare căreia se putea chiar să-i trântescă ușa în nas, se simțea sfioasă și mititică. Ii era rușina și-i era frică.

„Se poate să mă fi și uitat”, se gândi dansa și nu se putea hotărî să sune. „Și cum să mă duc la el în haina asta? Ca o cerșetoare sau o mahalagioaică...”

Sună totuși înfricoșată.

În desul ușii se auziră pași; era portarul.

„Este acasă domnul doctor?” întrebă dansa.

NĂSDRAVANA

Într-o zi, cam în spre seară,
Mama, sta pe prispă-afară

C-o vecină,
Ce mai seară!
Și vorbeau de multe cele,
Ba de mine, ba de ele,
Să-și mai fină

De urât. Eu, stam în casă,
Înșirând pe o mătasă

De la tate,
Fluturași, dar nu cu grabă,
Că, ca să mă aflu în treabă,
Ca să fie...

Mama și vecina noastră,
Nu știau că-s la fereastră,
Pre-mă-se;
Că vorbeau în gura mare
Despre mine, fiecare.

Mamii mele:
— „Ei, surată,
„Ai un bobocel de fată!...
„Să-ți trăiască.
„Când în horă se prinsese,
„Toți flăcăii rămăsesse
„Gură-cască!...”

„Se'ntreceau la joc băeții.
„Și-o sorbeau cu ochii, biefii
„Că-i frumoasă.
„Săruta-i-aș ochisorii!
„Au s'o ceară toți feciorii
De mireasă!

„Are-o gură! Ce mai gură!
„Dar și ochii, zău te jură
C'o privire.
„Cu așa boboc de fată,
„Poți să te mândrești surată!
„Nu te mire!”

Mamii-i scânteia privirea
Și își gureșea vorbura.
Dar și mie...
Doamne, cum ardeam! Ca focul...
Se'nvârtea cu mine locul
De mândrie!...

Ce-i puțin să fii frumoasă
Și la lume dragăstoasă...
Să vorbească
Toți de tine, ca de-o zână!
Iar flăcăii să rămână
Gură cască?

Ș'n priviri să fii sorbită!
Vai, ce fată fericită
E Irina
Azi, când știe toate-acestea!...
O, de-ar ști Florin povestea
Cu vecina?

De i-ași spune, ce-o să fie?
Ii sunt dragă; și el mie!
Ce ciudată
Sunt!.. Să-l mint? Nu mi-e rușine.
El nu m'a mîștit pe mine
Nici odată!

Cum să-l mint?... Or stă departe?
Numai gardul ne despărte
Prin grădină...
Ș'apoi gardul nu e mare...
De-ar fi trei, și tot le sare
Ca să vină...

Mama nici nu se gândește
Și-am eșit ușor... hoțește...
Prin cămară!

Stelian Vasilescu

Acuma i-ar fi părut mai bine dacă portarul zicea „nu”; dar, în loc de răspuns, portarul o pofti în coridor și-i luă paltonul. Scara i se păru luxuoasă și splendidă; dar în tot luxul acesta o isbi, înainte de toate, o oglindă mare în care zări o femeie îmbrăcată slăbuț, fără pălărie înaltă, fără jachetă modernă și fără ghete culoarea bronzului. Și i se părea ciudată că acumă, fiind îmbrăcată sărăcăcios și părând o croitoreasă sau o spălătoreasă, deabia se putea mișca de rușine, că toată obrăznicia și îndrăzneala o părăsise și că, în sufletul ei, nu se mai numea Vanda, ci ca odinioară, Nastasia Canavchîna...

Ce mai seară minunată
Pentru o dragoste curată,
Ce mai seară!

Mă gândeam: De-o fi 'n ogradă,
Cum să fac ca să mă vadă,
Și să vie?

Să-i fac semn? Nu se cuvine,
O să rădă chiar de mine.
Cine știe!

Să îl chem? Iar nu se poate,
Au s'audă toți și toate
Că s pe afară.

Am să cânt... Da, lui îi place:
„Vino bade, vino'ncoaace!”
Ce mai seară!

Șam cântai, iar el drăcorul,
A venit știindu-mi dorul
Ce mă prinses!

Incepusem povestirea,
Lui, îi surâdea privirea,
Se aprinse.

Tremura... ardea ca focul,
Că îi surâdea norocul
Chiar în cale,
C'un sărut, mi-nchise gura!
Ce plăcut simții arsura
Gurii sale.

— Taci, Irino, e-o minciună.
„Tu le crezi că ești prea bună
„Și prostuță...
„Gura lumii-i minciunoasă,
„Să nu crezi că ești frumoasă,
Nici draguță...”

Ești copilă. Minții tale
Prea îi place vorbe goale.
Și, vecina,
Cum e lumea, spune multe,
Cine stă să o asculte
Bat-o vina?

„Ești urâtă... știi tu bine,
„Insă... numai pentru mine
„Ești frumoasă!...
„Tu-mi ești dragă... și eu fie.
„Domnul dragostea ne-o ție.
„Ce-ți mai pasă?”..

Și-mi cuprinsese mijlocelul,
Sărutând cu'ncetinelul
Ochi și gură...
Vai, cum știe să sărute
Năsdravanul! Pe nevrute
Ți le fură...

Șam tot stat. Se înnoptase.
Multă lume se culcase.
Vai, Florine,
„De-ar ști mama că-s afară,
„Doamne, Doamne, ce ocară!
„Vai de minel!..

„Par'cū știe lumea toată?
— „Ea mai m'a bătut odată
Astă-vară...
„Imi dă una, două... zece...
„Doare-o clipă ș'apoi trece...
„Mă omoară?..

— Haide du-te... Noapte bună...
— Mă gonești? Hai împreună
„Că mi-e frică!...
Și m'a dus până în casă...
— Noapte bună, dragăstoasă

„Intrați, vă rog!” zise servitoarea care o introduse în cabinetul dentistului. „Domnul doctor vine numai decât... Luați loc!”

Vanda se așeză într'un fotoliu moale.

„Ei ce, am să-i zic: Imprumută-mi ceva parale!” se gândi dansa. „Asta i-o pot spune fără nici o sfială, că doar ne cunoaștem. Numai de-ar eși afară servitoarea. În fața ei mi-ar veni mai greu... nu pricep ce se tot învârtește asta pe-aici?”

Peste cinci minute se deschise ușa și intră Finkel, un bărbat înalt, tip de ovreu, oacheș, cu fălcile grase și ochii bolbocați. Fălcile, ochii, burta, soldurile largi

— tot într'insul era neglijat, nepotrivit, respingător. La Renaissance și în Clubul german era de obicei cherehilit, cheltuia mult cu femeile și îndura glumele lor cu multă răbdare (de pildă când Vanda i-a turnat berea în cap, el doar că a zimbit și a amenințat cu degetul); dar acumă părea somnoros și mohorât, își luase o mustră gravă și rece, ca un înalt funcționar și-și mișca mereu fălcile în sec.

„Cu ce vă pot servi?” întrebă el fără să se uite la Vanda.

Vanda își alunecă privirea peste fața serioasă a servitoarei și peste chipul searbăd al lui Finkel, care probabil n'o recunoscuse, și se roși.

„Cu ce vă pot servi?” întrebă dentistul încă odată și cu un glas mai aspru.

„Am... mă doare un dinte...” murmură Vanda.

„Aha! — Și care este dintele? În ce loc?”

Ea își aduse aminte că are un dinte găunos.

„În dreapta jos”, răspunse dansa.

„Hm!... Ia deschide puțin gura!”

Finkel se strâmbă, își opri respirația și cercetă dintele bolnav.

„Te doare?” întrebă el scormonind în dinte cu un instrument de fier.

„Da, mă doare”, minți Vanda.

„Dacă i-aș putea aduce aminte”, se gândi dansa. „cu siguranță m'ar recunoaște... Dar... servitoarea! Ce s'o fi tot învârtind asta pe aici?”

Finkel își rufni deodată respirația tocmai în gura ei, ca o locomotivă, și zise:

„Nu v'aș sfătui s'o plombați... E un dinte care nu mai face nici doi bani!”

După ce mai scormoni o leacă în dinte și după ce pipăi buzele și gingiile Vandei cu degetele lui murdare de tutun, își opri iar respirația și-i cotrobâi în gură cu ceva rece... Vanda simți deodată o durere groznică, scoase un țipăt și apucă pe Finkel de braț.

„Nu-i rău, nu-i rău!” mormăi dansul. „Nu te speria de loc. Dintele acesta nu mai era bun de nimic. Curaj, curaj!”

Și cu degetele-i tăbăcite pătate de sânge îi arătă dintele scos, iar servitoarea se apropiă și-i puse la gură o ceașcă.

„Să-ți clătini gura acasă cu apă rece...” zise Finkel, „și are să-ți se oprească îndată sângele!”

Și stătu în fața ei într-o ținută parcă i-ar fi spus: Acuma însăfârșit cred că ai să pleci, să mă lași în pace!

„Adio... zise ea și plecă spre ușă.

„Hm!... Dar munca mea cine mi-o plătește?” întrebă Finkel răsând.

„Ah da!” zise Vanda luându-și seama. Se roși și dădu ovreului botezat rubla pe care o luase pe inelul cu strop de peruzea.

Eșind în stradă se simți și mai rușinată ca înainte, dar acumă nu din pricina sărăciei. Nu se mai sinchisea că n'avea pălărie înaltă și jachetă modernă. Mergea pe uliță, scuipa sânge și fiecare strop de sânge îi vorbea despre viața ei, despre viața ei tristă și grea, despre suferințele pe care le-a suferit până acumă și pe care le va mai suferi mâine, toată săptămâna, tot anul, — toată viața, până la moarte...

„O, ce îngrozitor!” șopti ea. „Ce înfricoșător e, Doamne!”

Totuși a doua zi era iar la Renaissance și dansa. Avea o pălărie nouă, roșă, cât o umbrelă, o jachetă nouă, modernă și ghete culoarea bronzului. Și supeul l'a luat cu un tânăr negustor din provincie, din Kazan.

Războiul anecdotic

Să prindă pe Kaizer.

Un bătrân caze din Cuban trăia mulțumit și fericit împreună cu cei 3 fii ai săi. Războiul izbucni năș și turbură pacea bătrânului luptător.

Auzind pretutindeni că Wilhelm este autorul acestui războiu, el prinse să aibă o ură neîmpacată pentru acest om.

— Popoarele trăiau liniștite, repeta el la fiecare ocazie, iar acum... din vina lui...

El chieamă pe cei trei fii ai săi și îi duse la hatman (astfel se numește primarul în satele locuite de cazaci.)

— Uite, — îi i-am adus!

Ia-i — pe toți trei — și trimete-i contra lui Wilhelm!

Puțin timp după plecarea feciorilor săi, — frământat de dorința de a se răzbuna pe acest Wilhelm — el se hotărî să-i urmeze. Intr-o săptămână el își lichidă tot avutul, realizează astfel peste 5000 ruble, se echipă și plecă să ajungă solnia în care își făceau serviciul hăeții lui.

— Mă duc și eu, declara el celor cari îl întrebau, căci acasă nu mă mai rabdă inima... Și apoi vreau să-l prind de viu pe Wilhelm!

Toate insistențele feciorilor săi, toată argumentația superiorilor pentru a-l face să-și schimbe ideile, au fost zadarnice. El insistă cu încăpăținare și plecă pe câmpul de luptă.

Eroismul unei franceze.

Intrând în Embermenil, un ofițer german întrebă pe o femeie ce-și era în cale, dacă mai sunt soldați francezi prin partea locului. Femeia dădu un răspuns mai mult evasiv decât negativ. Locotenentul prusac îl înțelese însă ca atare, și dădu ordin camenilor săi să înainteze. Ei fură întâmpinați de către francezii cu o salvă de gloanțe, — erau vânătorii alpini, cari cu puțin mai înainte traseră în sat prin partea opusă.

A doua zi soarta armelor fu însă favorabilă germanilor, cari se instalară în Embermenil. Puțin după aceea, ofițerul — era acelaș care comandase în ajun, convocă la biserică pe cele 200 persoane din cari se compunea populația satului și le spuse următoarele:

— Am fost eri indus în eroare de către o femeie; până în cinci minute trebuie să aflu cine a fost pentru ca ea să-și primească pedeapsa. De unde nu, toți locuitorii satului vor fi împușcați!

O femeie eși repede din rândurile celor asistenți. Era d-na Mason:

— Eu sunt aceia, care va'm informat!

Câteva minute după aceea biata femeie fu împușcată. Împreună cu un sătean, al cărui fizic pe semne nu-i convenea ofițerului german.

Ca măsură de represalii, casele acestor doi nenorociți fură incendiate.

La Embermenil se vorbește însă și acum că victima nu era cea vinovată și că ea a preferat să se sacrifice pentru ca să cruțe pe tovarășele ei!

Din curiozitățile războiului.

La izbucnirea războiului, o renieră din Praga văduva Stolz, care trăcște retrasă împreună cu cele

două fiice ale sale în vârstă de 23 și 36 ani, le vorbi astfel:

— Copiii mei, războiul european a izbucnit... E un lucru îngrozitor, care e mai bine să nu fie văzut. Vă propun deci să trăim în neștierea tuturor celor ce se petrec în jurul nostru. Să ne facem rezerve suficiente de merinde, să ne culcăm și... să așteptăm pacea.

Ficele aderară cu entuziasm la propunerea mamei lor. Cele 3 femei se culcară într'adevăr, după ce se baricadaseră în casă, și trăiră astfel timp de aproape 7 luni.

Liniștea lor n'a fost turburată decât o singură dată: un vecin prea zelos preveni poliția asupra tăcerii suspecte care domnea de atâta timp în casa văduvei.

Cățiva agenți robuști forțară ușa și intrară... Ei fură însă primiți cu foarte puțină amabilitate de cele 3 „izolate”, cari fără a face nici un rău nimănui, se bucurau de dreptul de a trăi cum le place... Peste foarte puțin timp ei se retraseră, lăsând ca cele 3 femei să continue a trăi în liniștea de până atunci.

Din jurnalul unei infirmiere.

Se zice că orașul a început să fie jefuit. Eșim ca să ne dăm seama. Străzile goale sunt presărate cu cutii de conserve și sticle goale. Magazinele închise au fost date gata; prin vitrinele sparte vedem teșhelile deservate, cutiile trase, biourile devastate, resturile răspândite prin colțuri.

În fața unui negustor de biciclete, o ceată de hoți își aleg, fie care își înfașcă bicicleta într'o clipă; și așa de repede în cât ai crede că ești la cinematograful. Într'o prăvălie de mezele, cărnații cenușii zac printre cioburi de farfurii. Un ulan singuratec se îndoaie cu cartaboși. Pe drumul Parisului ne oprim ca să lăsăm să treacă un regiment de artilerie. Subofiterii își mână caii spre noi pe trotuar, nu mișcăm de loc; ei se aranjează. Afete, chesoane, soldați și ofițeri trec; șirul lor se prelungește în praf, acolo spre acel Paris urmărit, unde sunt așteptați. Casele de pe bulevard au fost și ele avariate, dulapurile deschise cu barda, rufele aruncate pe ferestră, un chipiu e sfâșiat peste tot urma de chefuri și de orgii. Lângă gară întâlnim un regiment de husari cu uniforme lor cu trese și cu căciuli înalte.

Un ofițer mă întreabă:

— Unde e gara?

— P'acolo.

— Departe?

— Nu.

— Mai sunt poduri p'aci?

— Nu știu.

— De ce nu știi?

— Nu sunt d'aci.

— Ah! aveți răniți?

— Da.

— Germani?

— Da.

El salută și face stânga împrejur ca să-și ajungă soldații.

Pe drumul dela Chaumy vine un regiment de ulani ale căror lănci lucesc la soare. Un aeroplan foarte curajos planează d'asupra acestei liniștite scene de război, apoi dispăre în lumină. Cred că văz vulturul nemțesc luându-și șborul.

În tranșeele franceze.

În clipele când obuzele îi lasă

în pace și când nici un fel de lucru nu solicită munca, se poate vedea cum cea mai mare parte dintre soldați se ocupă cu fabricarea unor inele strani, pe care le prepară cu ajutorul cuțitelor, din fragmentele de obuze, cari se găsesc din abundență pe jos.

În tranșee se efectuează lucrări de bijuterie într'adevăr miraculoase. Soldații au o predilecție deosebită pentru aceste verighete, pe cari le păstrează pentru femeile sau prietenii lor, unii chiar pentru copiii lor, — căci nu trebuie uitat că printre soldați, pe frontul de luptă, se găsesc în acest moment și foarte mulți capi de familie...

Teaca obuzului german conține o rondelă de aluminiu nefinsemnată și puțin bătătoare la ochi; de acest cerc de metal se folosesc soldații francezi, pentru a-și fabrica inelele de campanie. Cine a avut cel dintâi această idee nu se știe. Ceea ce se știe, este că astăzi îndeletnicirea a devenit modă, și că aproape nu există soldat, care să fie artist în această originală cizelare de inele.

Viața artistică și literară

Colaboratorul nostru, N. Davidescu scrie într'o revistă, un frumos articol „Scriitorii români și unitatea națională”.

Extragem un pasagiu, care cuprinde observații foarte juste.

„Odinioară Alexandri, Eliade, Bolintineanu, Alexandrescu, Eminescu erau înainte de toate semănători de gânduri fecunde, luptători pe câmpul larg al tuturor activităților omenesti, în legătură cu chemarea lor artistică și rând pe rând pe rînd, tipografi, gramatici, traducători de abecedare și de trigonometrie, folcloriști sau oameni politici, contribuiau pe toate căile la înjghebură a unei conștiințe românești.

Nu tot așa se întâmplă astăzi cu noi. S'a renunțat de bună voie la firul unei tradiții de aur și s'a trecut în mâini streine roadele acestei munci. Scriitorii privesc din cafenea la chestia națională și găsesc că e de ordin pur sufletesc și aparține exclusiv intuiției masei lor, al căror glas autorizat nu poate fi decât poetul. Oamenii politici au luat, e drept, această problemă în mână dar nu o pot ține decât ca prfundă între voința conducătoare și puterea executorie, încât echivalează, pentru un scriitor, care nu vrea să priceapă lucrul acesta în toate consecințele lui, cu o iremediabilă trădare de sine”.

Pe de altă parte, cunoscutul și originalul scriitor Ion Minulescu scrie referitor la „poezia de azi”: „Căntecele patriotice au început să răsune, până mai eri mai sfi-oase, iar de azi înainte parcă tot mai tumultuoase. Cafeneaua se agită și coloanale literare încep să vibreze parcă de sufletul unui ritm poetic neobișnuit generației noastre. După 25 de ani dela moartea bardului dela Mircești, poezii tineri încearcă parcă — și noi nu le putem ura decât cel mai deplin succes — să reediteze „ostașii noștri” ai lui Alexandri, — să-i reediteze însă în alte răsuna-toare cuvinte de bronz turnate și cizelate în noul și încăpătorul nostru arsenal literar.

După 40 ani aproape, ostașii noștri luptă pentru acelaș ideal și gloriificarea lor va fi aceeași”.

— Atât constatarea tristă a lui Davidescu, cât și îndemnurile lui Minulescu dovedesc, că scriitorii noștri sunt pătrunși de chemarea adevărată a artiștilor cetățeni, în

vremurile de azi, când din toate părțile răsună glasul hotărării spre vitejia de altă dată, pentru gloriificarea întregului neam românesc.

Nesinceritate și sinceritate.

În revista „Drum drept” condusă de d. N. Iorga, s'a scris un articol asupra „nesincerității în poezia simbolistă”. În revista „Poezia” se răspunde asupra „sincerității poezii” incriminată de nesinceritate. Dacă articolul din „Drum drept” s'a servit de mai multe rigori critice în susținerea tezei sale, răspunsul din „Poezia” e caracteristic prin... impuștonismul său.

De pildă: „Ne ajungă atâta viață de țară cu boi și țărani. Sufletul modern e mult mai rafinat...”

Discuțiunea asupra sincerității poetice a fost totdeauna nouă, fiindcă motivele de argumentare literară încep dela o primă constatare: nu școala literară, tinzând să aducă o manieră se impune, ci talentul, dela care se cere numai frumosul.

Stagiunea de operă a companiei „Gabrielescu”, care va cânta la Teatrul Modern, se va deschide la 10 Octombrie a. c.

Din această companie face parte și tenorul Al. Demetrescu De Sylva.

În muzeul Alecsandri din Mircești s'au așezat și tablourile de pictură ale pictorului Crudu dela Iași, reprezentând peisagii din lunca Mircești cum și tablouri după pastelurile minunatului cîntăreț.

Compania Grigoriu a angajat pe baritonul d. Gh. Pădureanu care va cânta în repertoriul de operă al acestei companii.

„Accords du Souvenir” este titlul unui volum de versuri franțuzești, care a apărut de curând sub semnătura d-lui Michel Misir.

Deschiderea stagiunii companiei Gabrielescu se va face la 1 Octombrie a. c. cu *Sofia ideală* de Lehar.

Pictorul Paul Popescu și-a complotat galeria de tablouri cu care va deschide, în toamna aceasta, o expoziție la Ateneu.

Pe lângă pictură bizantină, tânărul maestru ne aduce numeroase peisagii din Italia și din țara noastră.

O admirabilă premieră a Teatrului Național din București a fost *Azul de noapte* de Maxim Gorki, în traducerea d-lui Iosif Nădejde.

Spectacolul profund omenesc a atras un numeros public la Teatrul Național.

Astă-seară se cântă „Rigoletto” la teatrul Leon Popescu, în beneficiul Crucii Roșii italiene.

E primul spectacol de operă din stagiunea în care am intrat.

Măine seară se deschide stagiunea teatrului Marioara Voiculescu-Bulandra cu *Tosca* de Victorien Sardou.

La Teatrul Național din București se va relua *Casta-Diva*, opera dramatică a d-lui Haralamb G. Lecca.

Cu începere din Noembrie, Conservatorul de muzică din Capitală va organiza producțiuni săptămânale cu elevii săi.

Tânărul compozitor Iosif Armășescu a armnizat un vals după versurile „Pe aripe de vânt” ale colaboratorului nostru Lentin Iliescu.

LA 18 ANI

de OSCAR METENIER

— D-le Paul, ai fost bolnav, aerul e prea tare, n'ar fi mai bine ca să nu mai ieși? De ce nu rămâi în casă? Puțină odihnă nu strică.

— Am treabă! Și Paul trebuia repede.

— Ah! părinte, exclamă voluminoasa d-na Massabille, intrând în sala unde se găseau părintele Juvigny și abatele Brecard. — O mare nenorocire amenință pe d-l de Vitresac.

Are 18 ani, dragă doamnă, răspunse sentențios părintele Juvigny. Demonul cărnei începe să se miște în el! O să-i vorbesc mâine negreșit.

Paul, cu gulerul ridicat, pentru a nu fi recunoscut, se plimbă dealungul bulevardului Saint Michel.

Se strecură neobservat printre băcăile de după bulevard și arunca câte o privire înăuntru cafenelelor. Dorea să revadă pe Leontina, însă fără ca să fie observat de ea. Era în colțul străzii Sorbona, când un grup de studenți ieși din cafeneaua d'Harcourt. În urma lor apăru Leontina, foarte veselă.

Intreaga tahnă trecu pe lângă Paul, care tremurând abia putu să reziste dorinței de a striga la Leontina: își aduse aminte de făgăduelile făcute părintelui Bernadet.

Pentruca să împacă și capra și varza, adică și dorurile sale și jurământul, urmări de departe banda de cheflii. Aceștia străbătură în zig-zag, după un vechiu obicei, străzile cartierului mărind numărul lor lo fiecare pas, — pe urmă se afundară în berăria Chonette.

Era ora 11. Paul suspină, mai privi încă odată spre ferestrele berăriei, în dosul căroră Leontina petrecea și cu regretul în suflet, se întoarse acasă.

A doua zi de dimineață, după Liturghie, părintele Juvigny bătu la ușa vicontelui de Vitresac. O clipă, văzând pe dominican, Paul șovăi și fu gata să mărturisască totul dar iarăși îi apăru în minte imaginea seducătoare și plăcută a Leontinei. Hotărât: nu va mărturisi nimic.

— Am aflat despre indispoziția d-tale, dragă copilă și viu să aflui noutăți.

— Indispoziția mea părinte, e trecătoare și n'are de ce vă neliniști. Vă mulțumesc însă din suflet pentru binevoitoria și părintească dv. grijă.

Neîndrăsnind să intre dreptul în chestiune, părintele Juvigny puse la contribuție toate resursele spiritului său, numai și numai să scoată tînărului o mărturisire. Paul de Vitresac rămase însă nestrămutat în hotărârea sa. Dominicanul observă cu toate acestea, că vicontele ascunde un secret, a cărui natură nu era greu de ghicit.

— Ei bine, părinte, — întrebă d-na Massabille, văzând pe părintele scoborînd, ce are d-l de Vitresac?

— Ți-am spus, scumpă d-nă, de alțea ori. Bietul băiat are 18 ani, răspunse cu un suspin părintele.

Din ziua aceasta, Paul ieși în fiecare seară. El străbătea, în lung și în lat cartierul pînă ce întilnea pe Leontina. Atunci o urmărea de departe și nu întirzia, peste ora 11. Cîteodată el o aștepta în zadar și atunci se întorcea acasă mai nervos și mai rău dispus. Sau, dacă o întilnea la brațul vreunui student, atunci îl apuca un fel de mîine de ne explicat și-și simțea inima bătînd cu violență! Petruce? N'avea nici un drept asupra acestei femei! Era liberă și putea să facă ce-i place! Intr-o seară, zări pe Leontina la brațul unui ofițer. Mergeau încet, vorbindu-și la ureche. Leontina își sprijinia capul de umărul militarului, surzind languros și făgăduitor. Lume multă pe bulevard! Paul se amestecă în mulțimea asta nebunatică și atinse în trecere rochia Leontinei. Acelaș miros puternic, irezistibil, care-l amelișe odinioară, îl simți și acum. Se întoarse, se luă după ea și o urmări foarte de aproape. Parcă era nebun! Cei doi tineri o luară pe strada Cujas și se opriră la poarta unui hotel. De pe trotuarul din față, Paul aștepta nerăbdător să vadă apărînd la una din ferestri vreo lumină.

O fereastră de la al doilea etaj se lumină! Zări o umbră trăgînd storurile și totul căzu din nou în beznă. Paul așteptă pînă la 11, fără să știe pentru ce și pe urmă plecă! Intors acasă, găsi o scrisoare de la abatele Bernadet, în care acesta își reînnoia sfaturile din prima zi.

— Dar la ce naiba s'o mai amesteca și asta acolo unde nu-i fierbe oala? își zise Paul, cocoloșind cu nervozitate hirtia.

Imediat însă îi păru rău de cele ce gîndise. — Privirea sa se oprî pe chipul lui Christ din odaie.

— Fac rău, zise el.

Vru să-și facă rugăciunea, dar se oprî. Era revoltat. — La naiba! Toată ziua bună ziua numai de onoare mi se vorbește! Dar ofițerul care era cu Leontina, n'are oare onoare? Eh! Bine! Cu atît mai rău! O voiu întilni și-i voiu vorbi; trebuie să-i vorbesc.

A doua zi era Joi, D-na Massabille era în odaia sa.

— D-nă Massabille, zise Paul de Vitresac, după cină, mă duc astă-seară la teatru și deci mă voiu întoarce ceva mai tîrziu. Suntem azi în 23 și și mai aveți încă 30 de lei pentru mine.

— D-le viconte...

— Fiți așa de bună și dați-mi suma asta, continuă Paul.

— Am poruncă d-le viconte, ca să nu vă dau bani decît cînd aveți nevoie!

— Bine dar acumă imi trebuie, răspunse cu țarie vicontele, așa că...

— Dar, instrucțiunile mele sunt precise!

— D-nă, făcu Paul nerăbdător, sunt grăbit și n'am timp de stat la discuție.

Foarte rar am voință, dar atunci cînd vreau ceva, vreau și nu admit contraziceri. — Scutiți-mă d-nă de aceste recriminări inutile.

D-na Massabille, cu totul

zăpăcită, nu răspunse nimic. Se înăbușia! Deschise sertarul biuroului, și dădu lui Paul cei treizeci de lei ceruți.

— Mulțumesc d-nă!

Și ieși!

Abatele Brecard, care intra în momentul acela în odaie, auzi tot. D-na Massabille luă un ziar, curioasă a ști ce se joacă la Comedia Franceză, deoarece d-l de Vitresac — gîndea ea, — nu putea să se ducă la alt teatru.

— Ah! D-zeule mare, d-le abate, Tartuffe, se joacă Tartuffe! Nenorocitul e pierdut! Ce o să zică părintele Bernadet!?!

— Roagă-te lui D-zeu, făcu abatele, dînd din cap, ca să se ducă la teatru astă-seară. Ar fi bine!

Vicontele de Vitresac o luă pe bulevard. Cercetă toate colțurile cartierului, strbătu rînd pe rînd toate locurile pe unde avea Leontina obicei să se ducă. — Acuma, cînd era hotărît, mergea cu curaj, fără teamă; se simțea la largul lui: avea o țintă.

Toate i se păreau de data asta, firești!

Unei femei care-l acostase, îi răspunse rînd:

— Astă-seară nu, puică dragă!

În acest timp, nerăbdarea îl surprinse! În nici o parte nu zărea pe Leontina; cel puțin dacă i-ar cunoaște adresa. Gustav Daltin trecu pe lângă el! Era cît p'aci să-l întrebă dacă a întilnit-o pe unde-va. Îi fu rușine și nu îndrăzni. Invită pe Daltin la un pahar cu bere și amîndou se așezară la o masă în berăria Bas-Rhin.

— E de mirare, zise Paul, că-i așa de puțină lume, astă-seară, pe bulevard.

— Ba de loc! răspunse prietenul său, e bal la Bullier; tocmai d'acolo viu! E ceva de speriat!

Atît așteptă Paul!

— Și la ce oră se termină? întrebă el așa într-o doară!

— La 12, dar de regulă lumea pleacă la 11 jum.

Erau 11. Vicontele își luă bună seara dela prietenul său și o luă în sus pe bulevard. O mulțime de trăsuri goale alergau spre localul balului. Deja începuse să se audă zgomot, un murmur surd, făcut de studenții și femeile cari scoborau în grupuri.

Cercetă cu băgare de seamă, nerăbdător și infrigurat, aceste grupuri, și-și urmă drumul. Se oprî în cele din urmă în fața localului unde avea loc balul. Deodată, în mijlocul unui ocean imens de capete, Paul zări pălăria țărănească a Leontinei, foarte anturată, căreia un bărbat înalt și blond, îi ajută să se îmbrace! În momentul acela, Leontina ridică capul.

— Ah! Vitresac! Ce naiba te-ai făcut, omule? Erai în bal?

— Nu, aștept pe Daltin.

— Oh! a plecat de mult. Doar a intrat și a ieșit. N'ai ideie ce mulțumită sunt că te întilnesc. Mi-e foame! Haidem să mîncăm ceva! Vrei?!

— Da, dar tînărul acela? zise Paul încet.

— Eh! Mă plictisește!

Ea luă brațul vicontelui, pe care-l trase iute afară.

— Ei Titino, unde ești, strigă o voce!

— Haidem mai repede, zise Leontina, să scăpăm de el.

Pe urmă merseră amîndou repede, fără măcar să-și vorbească; el turburat și cu capul fierbinte, simțind cum îl

învăluie mirosul acela cald și fermecător care-l chinuise opt zile deardîndul; ea gînditea, re și dragăstoasă, tot așa cum o întilnise el la brațul ofițerului.

— Dar ia spune ce aveai atunci seara, la berărie, la Chonette? — zise ea în cele din urmă.

— Nimic. Mi-era prea cald și apoi și puțină oboseală.

— Nu cred! Trebuie să fi avut cu totul altceva! Înțeleg eu bine toate astea... și eu am fost adesea în starea asta.

— Dar te asigur că...

— Ia tac! Ce tot umbli cu mofturi! Mi-a spus mie Daltin.

Din roșu cum era la început, Paul se făcu vînat la față. De altfel, era mai bine! Asta îl cruța de o mărturisire penibilă.

— Ei bine da! răspunse el emoționat. Daltin ți-a spus adevărul.

— Povestește-mi și mie dacă vrei! Mă înterează!

Paul povesti Leontinei, care de altfel știa totul, istoria vieții sale; epilăria sa petrecută în fundul Pirineilor, sub supraveghierea abatelui Bernadet; sosirea sa la Paris, viața monotonă și plictisitoare în casa d-nei Massabille. Simțea un fel de ușurare și din esces de sinceritate, povesti cu deamănuntul și cu naivitate, tot ce simțise de la prima lui întilnire cu ea. Nu uită nimic. Îi spuse tot, cît a suferit din cauza ei, cum a făcut pe gelsu și cari-i sunt nădejdiile și gîndurile d'acum.

Leontina nu prea înțelegea ce-i spunea el; se miră grozav de mult cînd îl auzi vorbind despre mirosul acela care-l zăpăcise din prima zi. Cu cît îl asculta, cu atît creștea în ea dorința de a-l avea ea, cea dintîi. Cînd isprăvi, se oprî și-l privi drept în ochi:

— Ai 18 ani și nici odată n'ai... e cu puțință? — zise ea.

— Ce? întrebă el cu simplitate.

Și Leontina începu să rîdă ca o nebună.

— În fine, reîncepu ea, căuțînd cuvinte mai potrivite, n'ai mai cunoscut nici o femeie. N'ai mai...

— Ești prima femeie care s'a alăturat de mine, afară de mamă-mea, răspunse grav și serios.

Leontina schimbă vorba.

— Unde mergem? întrebă ea.

— Unde vrei! La Chonette dacă ai plăcere, zise Paul.

— Nu, nu, prea lume multă. Haidem undeva unde putem fi singuri, singurei! Unde nu importă! Nu-i așa?

Și gîndindu-se că poate Paul n'are destui bani, ea arătă un local, și cafenea și berărie, în colțul bulevardului Saint Michel și la străzii Mr. Le Prince, unde se găseau și separeuri.

(Va urma).

CASA de SANATATE

— SPECIALA PENTRU —

— BOALE DE FEME! —

— SUB DIRECTIA —

DOCTORULUI I. KIRIAC

Chirurg primar; Șeful serv. de gynecologie al Spitalului Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ PENTRU BĂRBAȚI (hemoroide, hernii, tumori, calcule vesicale stricturi uretrale, etc.).

Strada Sf. Ionica 8, în dosul Teatrului National

— TELEFON 2-96 —